

ĐÁNH GIÁ VIỆC BIÊN SOẠN, LỰA CHỌN, THẨM ĐỊNH, PHÊ DUYỆT VÀ SỬ DỤNG GIÁO TRÌNH

Đặng Văn Đồng *

Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội (HUBT) đã có các văn bản quy định về quản lý giáo trình, như Quyết định số 264/QĐ-KH-CL ngày 28/3/2002, Quyết định số 1442/QĐ-PKH&ĐBCL ngày 17/04/2019, Quy định bổ sung thẩm định, nghiệm thu và sử dụng giáo trình,....

Thực hiện Thông tư số 35/2021/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo, HUBT đã ban hành Quyết định số 865/QĐ-KHĐBCL ngày 16/12/2022 quy định về “biên soạn, lựa chọn, thẩm định, phê duyệt và sử dụng tài liệu giảng dạy, giáo trình giáo dục đại học”. Văn bản này của trường đã bám sát nội dung quy định tại Thông tư số 35/2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, đồng thời đã cụ thể hoá trong điều kiện hoạt động đào tạo của trường. HUBT cũng đã tăng gấp đôi mức thù lao biên soạn giáo trình từ 7,5 triệu đồng/1 tín chỉ lên 15 triệu đồng/1 tín chỉ. Có thể coi đây là một thay đổi lớn, thể hiện sự quan tâm và coi trọng của HUBT đối với việc biên soạn giáo trình cho các môn học trong chương trình đào tạo (CTĐT).

Điểm mới trong việc biên soạn giáo trình và tài liệu học tập là CTĐT của tất cả các ngành đào tạo đã được trường rà soát, điều chỉnh về các tiêu chí, như mục tiêu chương trình, chuẩn đầu ra (CĐR) của CTĐT, CĐR của học phần, đề cương chi tiết môn học/học phần, ma trận liên kết

CĐR của CTĐT với mục tiêu CTĐT, ma trận liên kết CĐR của học phần với CĐR của CTĐT, ma trận kiểm tra đánh giá kết quả học tập với CĐR của học phần.

Nội dung rà soát, điều chỉnh CTĐT lần này bao gồm: mục tiêu CTĐT, CĐR của các CTĐT và CĐR của các học phần. Quá trình rà soát đã bám sát Khung trình độ quốc gia (ban hành theo Quyết định số 1982/QĐ-TTg ngày 18/10/2016 của Thủ tướng Chính phủ, Thông tư số 17/2021/TT-BGDĐT ngày 22/6/2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định về chuẩn CTĐT, xây dựng, thẩm định, ban hành CTĐT các trình độ giáo dục đại học và Thang đo tư duy Bloom - một thang đo được công nhận là nền tảng để phân loại các mục tiêu và kỹ năng mà các nhà giáo dục đặt ra cho người học.

Đề cương chi tiết môn học/học phần được xây dựng, trên cơ sở mục tiêu CTĐT và các CĐR. Đề cương chi tiết môn học/học phần là cơ sở để biên soạn hoặc lựa chọn giáo trình.

1. Một số kết quả chung

Hơn một năm qua, với sự tác động của thay đổi trên, việc biên soạn, lựa chọn và quản lý giáo trình đã được đẩy mạnh hơn, thể hiện là số giáo trình được biên soạn tăng nhiều, việc lựa chọn giáo trình được tiến hành kỹ lưỡng hơn, việc quản lý biên soạn, lựa chọn giáo trình cũng chặt chẽ hơn.

* Tiến sĩ, Phòng Khoa học và Đảm bảo chất lượng,
Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội.

Các giáo trình được biên soạn và lựa chọn đáp ứng các yêu cầu cơ bản của Thông tư số 35/2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Quyết định số 865/BGH-KH-ĐBCL ngày 16/12/2022 của trường về biên soạn, lựa chọn, phê duyệt giáo trình. Cụ thể là:

- Đảm bảo mỗi học/học phần có ít nhất một giáo trình;

- Giáo trình phải cụ thể hóa yêu cầu về nội dung kiến thức, kỹ năng và thái độ nghề nghiệp được quy định trong mỗi học phần của CTĐT, ngành đào tạo và trình độ đào tạo, đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy và kiểm tra, đánh giá kết quả học tập, bảo đảm chất lượng đào tạo;

- Nội dung giáo trình phải phù hợp với mục tiêu, nội dung CTĐT, bảo đảm chuẩn kiến thức, kỹ năng, đáp ứng CĐR của học phần;

- Việc biên soạn, lựa chọn, thẩm định, phê duyệt và sử dụng tài liệu giảng dạy, giáo trình đã được thực hiện theo quy trình thống nhất.

2. Một số kết cụ thể

- Số môn học/ học phần trong các CTĐT trình độ đại học (ban hành theo Quyết định số 476 năm 2021) là **1.212** môn học/học phần;

- Số giáo trình đã được biên soạn và đã được nghiệm thu là 274 giáo trình;

- Số giáo trình đã được lựa chọn là 125 giáo trình;

- Số giáo trình còn cần biên soạn hoặc lựa chọn là 813 giáo trình.

Từ các con số trên, cho thấy:

- Sau khi có các quy định mới về biên soạn, lựa chọn, thẩm định, phê

duyet và sử dụng tài liệu giảng dạy, giáo trình giáo dục đại học và được khuyến khích từ việc tăng mức thù lao biên soạn giáo trình, số giáo trình được biên soạn đã tăng rất nhiều và số giáo trình được đăng ký viết trong năm học 2023-2024 cũng tăng đáng kể, với 169 giáo trình sẽ được biên soạn.

Tuy vậy, cần thấy rằng:

- Tỷ lệ số lượng giáo trình đã biên soạn so với tổng số các học phần của 27 ngành đào tạo mới chỉ đạt 23% **là còn thấp** (274 giáo trình/1.212 môn học);

- Tỷ lệ giáo trình cũ đang chiếm tỷ lệ khá lớn;

- Chưa có giáo trình nào được số hóa (thực hiện i-library);

- Cơ sở giáo trình có tại thư viện còn ít (mỗi loại chỉ có 1 đến 2 cuốn), nhiều giáo trình không có tại thư viện;

- Thông tư số 35/2021/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo có quy định về giáo trình, bài giảng sử dụng cho đào tạo trình độ cao học (thạc sĩ, tiến sĩ), nhưng khâu này thực hiện chưa đầy đủ như trong của Bộ và Quyết định số 865/BGH-KH-ĐBCL ngày 16/12/2022 của Ban Giám hiệu HUBT.

3. Những vấn đề đặt ra

Trong việc biên soạn, lựa chọn, thẩm định, phê duyệt và sử dụng tài liệu giảng dạy, giáo trình của trường ta đang đặt ra mấy vấn đề sau:

- 1) Thực hiện nghiêm túc, đầy đủ TT 35/2021 của Thông tư số 35/2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Quyết định số 865/BGH-KH-ĐBCL ngày 16/12/2022 của trường trong tất cả các khâu: **biên soạn, lựa chọn, thẩm định, phê duyệt**

và sử dụng tài liệu giảng dạy, giáo trình.

2) Giáo trình phải được nhà xuất bản chịu trách nhiệm phát.

3) Quy trình quản lý giáo trình, tài liệu giảng dạy, theo ý kiến chúng tôi, cần được đổi mới, theo hướng sau:

- Giáo trình chỉ được biên soạn trên cơ sở bài giảng, theo trình tự sau:

+ Các khoa (thông qua Hội đồng Khoa học và Đào tạo của khoa căn cứ vào Đề cương chi tiết môn học, duyệt bài giảng môn học.

+ Sau khi bài giảng được giảng cho ít nhất 1 khóa, tác giả điều chỉnh nội dung, bố cục,... của bài giảng.

+ Sau đó, Hội đồng Khoa học và Đào tạo của khoa xem xét để quyết định đệ trình Hội đồng Khoa học và Đào tạo của trường xem xét đệ trình Ban Giám hiệu.

- Căn cứ vào ý kiến của Hội đồng Khoa học và Đào tạo của trường, Ban Giám hiệu quyết định cho phép viết giáo trình;

- Giáo trình do nhà xuất bản ấn hành;

- Thay vì ra quyết định cho phép các tác giả biên soạn giáo trình, cần chuyển qua cơ chế trường ký hợp đồng với tác giả (hoặc với chủ biên) về biên soạn giáo trình. Trường sẽ thanh toán thù lao biên soạn cho tác giả (hoặc với chủ biên) và chi phí in ấn, từ đó giải quyết rõ vấn đề quyền sở hữu trí tuệ và quyền tác giả đối với sản phẩm giáo trình,...

4) Gấp rút thực hiện số hóa các giáo trình do các tác giả là giảng viên và cán bộ của trường biên soạn để hướng tới việc chuyển đổi số trường đại học và xây dựng trường đại học thông minh./.